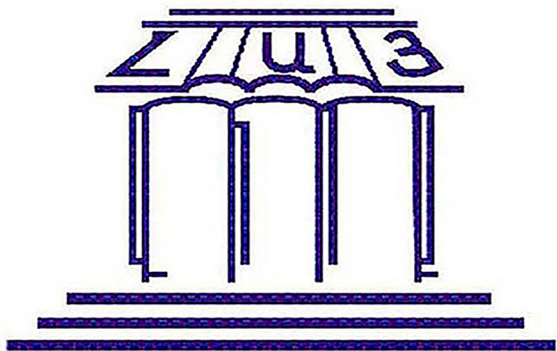

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Մտեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

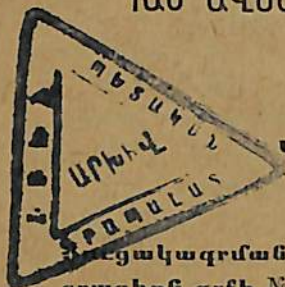
Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

170

ԿՐՈՆԱԿԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅ-ԱՎԵՏԱՐԱՆԱԿԱՆԱՅ ԱՐԱՐԱՏՅԱՆ
ՀԱՄԱՅՆՔԻ

Կազմեց Վ. Միխայելյան

Տպագրական և առնված Կազմբաժնում ընդհանուրացիոն գրքի № 3-ի տակ դեկտեմբերի 19-ին 1923 թ. վոր լեզվ հաստատվում է ստորագրությամբ ու կնիքով:

Կազմբաժնի վարիչ՝ Դաբադյան
Ցեղեկ.-հրահ. բաժնի վարիչ՝ Դանիելյան

19 դեկտ. 1923 թ.

Հրատարակություն Հայ-Սովետաբանականաց
Ս. Բարաթյան Համայնքի Խորհրդի,

ԿՐՈՆԱԿԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ԱՐԱՐԱՏՅԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ» ՀԱՅ-ԱՎԵՏԱ-
ՐԱՆԱԿԱՆԱՑ.

ա. Հիմնական որեցրեք.

§ 1. Հայ-Ավետարանականաց «Արարատյան Հա-
մայնքը» զուտ կրոնական կազմակերպություն է. նրա
գործն է ավետարանչությունը—Ավետարանի պրո-
պագանդան:

§ 2. Համայնքի կրոնական-վարչական ձևը ժո-
ղովական է:

§ 3. Համայնքի վարչական մարմինը կոչվում է
Համայնքի խորհուրդ և ընտրվում է ընդհանուր ժո-
ղովի ²/₃ քվեյի մասնակցությամբ:

§ 4. Համայնախորհուրդը Համայնքի ներկայա-
ցուցիչն է ամեն տեղ. նա գործադիր և վարիչ մարմին
է, բայց պատասխանատու ընդհանուր ժողովի առաջ:

§ 5. Համայնախորհուրդը պիտի հսկե Սահմա-
նադրության և ընդհանուր ժողովի վորդումների կա-
տարմանը, նա կարող է մշակել նոր որենք-կանոններ,
վորոնց ընդունելությունը պիտի կատարվի ըստ § 17-ի:

§ 6. Առանց նախորոք ծանուցման և հավանու-
թյան վոչ մի ժողով, վոչ մի պաշտոնյայի կարգում,
վոչ մի նոր որենք-կանոնի կիրառում որինավոր չի
համարվում:

§ 7. Պաշտոնի կարող են կանչվել միայն քսան
տարին լրացրած իրավատեր անդամները՝ յերկու սե-
ռից էլ:

§ 8. Հյուր և համայն-անդամները (թեև ազատ հա-

դորդականներ) քվե տալու և պաշտոնի կանչվելու իրավունքից զուրկ են, մինչև վոր իրավատեր անդամ չճանաչվեն որինական ձևով:

§ 9. Քվեատու անդամ ճանաչվում են բոլոր յերկուսեւ, չափահաս և միաժամանակ իրավատեր հաղորդանշարմները:

§ 10. Ժողովներում ամեն հարց վճռվում է քվեների մեծամասնությամբ և վոչ թե ձայների բազմավորությամբ (շահող քվեն անպայման պետք է քվեատուներին կեսից ավելի լինի):

§ 11. Պաշտոնյա (ավետարանիչ-քարոզիչ) կարող են կարգվել միայն այն անձինք, վորոնք միաժամանակ այդ գործին ամենայնիվ հարմարություն ունենալու վկայաթուղթ ունեն Համայնքի խորհրդից և հավանության թուղթ՝ ժողովրդից:

§ 12. Համայնքի բոլոր պաշտոնյաներն եւ պետք է ունենան վկայագրեր համապատասխան մարմիններին:

§ 13. Բոլոր տրված թղթերը պիտի կրեն համապատասխան մարմինների կամ անձանց ստորագրությունը և կնիքը:

§ 14. Համայնքի ավետարանչական գործին նյութապես հոժարակամ չաջակցողը, նրա վարչական կանոններն անսաստողը, դավանանքն ուրացողը կամ վորեւ խնդրում Ավետարանին նախատինք բերողն այլևս անդամ չի ճանաչվում:

§ 15. Համայնքի գործը և դավանանքը չի կարելի յիրեկիցե մերժել, փոխարինել կամ ըստ իմաստին բարեփոխել, այլ միայն ըստ արտահայտության:

§ 16. Համայնքի բոլոր յեկեղեցիները (նույնպես պաշտոնյա, անհատ) ավետարանչական և նրա տնտեսական խնդիրներում ոտար առաքելություններին կամ յեկեղեցիների հետ գործակցական հարաբերության

մեջ կարող են մտնել միայն Համայնքի խորհրդի միջոցով, ի բաց առյալ անհատական բնույթ կրող խնդիրները:

§ 17. Որենքների սրբագրումը կամ նորերի ընդունելությունը պիտի կատարվի յեռակի հավանությամբ $\frac{2}{3}$ քվեյի, այսինքն՝ նախ պետք է յուրաքանչյուր յեկեղեցու $\frac{2}{3}$ քվեյի հավանությունը. այդպիսի հավանություն տվող յեկեղեցիները (կազմակերպյալ կամ անկազմակերպ) պիտի կազմեն Համայնքի բոլոր յեկեղեցիների $\frac{2}{3}$ -ը, յերրորդ՝ Համայնախորհրդի $\frac{2}{3}$ քվեն:

§ 18. Որենքների սրբագրության և նորերի ընդունելության ձևական վավերացումը վերապահված է Համայնքի ընդհանուր ժողովին:

Բ. Մասնավոր սկզբունքներ.

Հատված 1. «Արարատյան Համայնք» հորջորջումը.

Յերևանի նահանգում «Հայ-Ավետարանականաց Համայնքը» գոյություն ունի 1850 թ. ի վեր: «Արարատյան Համայնք Հայ-Ավետարանականաց» հորջորջումը ներկայումս կրում են նախկին Յերևանի նահանգի հայ-ավետարանական քրիստոնյաները 1914 թ. ի վեր, յերբ նրանք՝ տարբերելու համար իրանց այլ քրիստոնյա համայնքներից, մի խնդրագրով ներկայացան Կովկասի փոխարքա Վարանցով-Դաշկովին իրեն «Հայ-Ավետ. Արարատյան Համայնք», վորը հարգելով նրանց խնդիրը, իր մեկ գրությամբ 31 հունվ. 1914 № 4150 պաշտոնապես վավերացրեց այն: Վերոհիշյալ խնդրի հետ Համայնքը փոխարքային ներկայացրեց նաև սույն համառոտությունն այն մշակյալ և ընկալյալ, բայց չեղևս անտիպ «Ուղեցույցի», վորով նա վարում է իր գործերը:

1-24379/2

Հատված 2.

Համայնքի գործը.

Համայնքի յեղակի գործն և ավետարանչությունը, իր կոչումն և համարում ամենայնիվ ծառայել Աստծուն և գործել ընկերի հոգևոր ու մարմնավոր բարորության համար միանգամայն: Համայնքն ավետարանչական գործ ունի Հ. Ս. Խ. ամբողջ Հանրապետության մեջ, իբրև նախկին Յերևանի նահանգի: Համայնքի գործը չորս աստիճան ունի. ա) մարդկանց աշակերտել Ավետարանին, բ) աշակերտյալներին հրահանգել Ավետարանի բարոյականով և կյանքով, գ) կազմակերպել յեկեղեցիներ այդ հավատացյալներից և դ) կառավարել Համայնքի թե կազմակերպյալ և թե անկազմակերպ յեկեղեցիներն՝ իբրև մեկ «Արարատյան Ավետարանական Հավատացյալների Միություն»:

Հատված 3.

Համայնքի կառավարությունը.

Համայնքն իր ընդհանուր գործերը վարելու համար ունի իր Խորհուրդը, ընտրված վերոջ ժամանակով (1—3 տարի) ընդհանուր ժողովի կողմից, վորի վարչության ձևը ժողովական և Համայնքի և նրա յեկեղեցիների բոլոր հարցերը վճռվում են ընդհանուր կամ մասնավոր ժողովներով, իսկ վորոշումների գործադրությունը հանձնվում և հոգաբարձական խորհուրդներին: Հոգաբարձական խորհուրդները միևնույն ժամանակ ներկայացուցիչներ են Համայնքի և նրա յեկեղեցիներին: Համայնքն ունի իր սեփական կնիքը 1917 թվից: Համայնքին ուղղած գրությունները պիտի կրեն այս խորագիրը. «Արարատյան Համայնքի Խորհրդին Հայ-Ավետարանականաց, Յերևան»: Համայնքի յեկեղեցի-

ներն իրենց տեղական—ներքին գործերը վարելու մեջ անկախ են, պայմանով՝ վոր չհակասեն Սահմանադրությունից և վորոշում:

Հատված 4.

Համայնքի անդամությունը.

Համայնքին կարող են անդամակցել բոլոր յերկսեռ չափահասները (17 տ. և վեր), վորոնք հարգում են նրա դավանանքը և հնազանդում վարչական կանոններին. բայց պաշտոնի կանչվելու իրավունք ունեն միայն նրանք, վորոնք լրացրել են 20 տ. և միևնույն ժամանակ իրավատեր հաղորդանդամ են: Համայնքի բոլոր անդամները բաժանվում են յերկու ընդհանուր կարգի՝ ա) իրավատեր և բ) ազատ-հաղորդականներ, սակայն յերկուսն ևլ ճանաչվում են Համայնքիս հարազատ անդամները: Անդամների անչափահաս զավակները համարվում են Համայնքի որինավոր և հարազատ անդամները, բայց վնչ իրավատեր: Համայնքին կարող են անդամակցել անհատներ, ընտանիքներ և ամբողջ համայնքներ: Վարչական կանոններն անսաստողը կամ վորևե գործում հանցավոր ճանաչվողը և աղդարարությունը դեպքում յերեցս համառորեն մերժողն արձակվում և Համայնքի անդամությունից: Հրաժարյալ կամ արտաքսյալ անդամի գործունեությունից համար Համայնքն այլևս պատասխանատու չէ, և վոր մի պահանջ անելու իրավունք չունի նա Համայնքից:

Հատված 5.

Համայնքի դավանանքը.

Համայնքն իր անդամների համար բրիստոնեական կենաց և հավատքի ուղիղ կանոն ճանաչում և միմիայն Ս. Գիրքը՝ բաղկացած հին և նոր կտակարանների կանոնական գրքերից և համարներից: Նա հավատում և

Ս. Յերրորդութեան, այսինքն՝ Հայր, Վորդի և Ս. Հոգի՝ մի, անձնավոր, կենդանի, ամենուրեք, ամենակարող, ամենազեղ, ամենիմաստ, ճշմարիտ, սուրբ, անփոփոխ, բարի, արդար և ամենայնի Արարիչ ու Նախախնամող Աստուծոն։ Համայնքը Հիսուսին ընդունում և իբրև Աստուծո Քրիստոսը, միակ Փրկիչ և Միջնորդ մարդկանց և Աստուծո մեջ։ Համայնքը հավատում և Ավետարանի հայտարարած ձրի Քավութեան և Վերստին Ծննդյան խորհուրդներին, փրկութեան եյական պայման՝ ճանաչելով կենդանի հավատքն ու ճշմարիտ ապաշխարութեանը։ Նա հավատում և Քրիստոսի ծննդյան, կենաց, մահվան, հարութեան, համբարձման, Զ-րդ գալստյան, մեռելների հարութեան, վերջին դատաստանի և հանգերձյալ կենաց իրողութեաններին ճիշտ այնպես, ինչպես սովորեցնում և Ավետարանը։ Համայնքը յերկրպագութեան առաքիա ճանաչում և միայն Աստուծո՝ հանձին Հոր, Վորդու և Ս. Հոգու։ Համայնքն ընդունում և Մկրտութեանը (լոկ ջրով) իբրև Վերստին Ծննդյան, իսկ Հաղորդութեանը (սոսկ հացով և գինով) Քավութեան Խորհուրդների տեսանկի նշանակներ, այլ վոչ յերեք փրկարար միջոցներ կամ պայմաններ։ Համայնքն ավետարանչութեանը ճանաչում և աստվածային պատվեր, փրկութեանը հայտարարելու յեզակի և ուղիղ միջոց ու Քրիստոսի յեկեղեցու սուրբ պարտականութեան։ Համայնքն ամուսնութեանն ընդունում և իբրև աստվածային սահմանադրութեան և դատապարտում և խառը կամ ապորինի կյանքն իր անդամների վերաբերմամբ Համայնքը, հարգելով որինական իշխանութեանն իբրև աստվածային սահմանադրութեան՝ նրան հնազանդելն Ավետարանի դժած սահմաններում, համարում և պարտավորեցուցիչ իր անդամների համար։ Համայնքը

նորը սահման և գծում Ավետ. Խորհուրդների, փրկութեան պայմանների և շնորհաց միջոցների մեջ՝ տալով յուրաքանչյուրին իր արժանի տեղը։ Համայնքը Ս. որը ճանաչում և աստվածային սահմանադրութեան և նրա Նպատակահարմար պահպանութեանը պարտավորիչ ու միանգամայն ոգտակար իր անդամներին։

Հատված 6. Համայնքի վարդապետութունը.

Վարդապետութեանն այն մասնավոր հայեցողութեանն և, վորով Համայնքն արտահայտվում և կրոնական վորեք խնդրի նկատմամբ։ Համայնքը վարդապետութեանը տարբերում և դավանանքից նրանով, վոր առաջինի մեջ անդամներն ազատ են տարակարծիք լինելու, իսկ դավանանքի մեջ վոչ, վորովհետև դավանանքը Համայնքի հավատալաց հիմնական սկզբունքն և, իսկ վարդապետութեանը՝ յերկրորդական։ Համայնքը հավասարապես հարգում և և այլ քրիստոնյա համայնքների վարդապետութեանը, պայմանով, վոր այն հնակաս իր դավանանքին։

Հատված 7. Համայնքի նպատակը.

Համայնքի նպատակն և գործել մարդկային սեռի յերջանկութեանը՝ կովելով վոչ թե չարիքի այս կամ այն տեսակի—ձևի, այլ բուն չարիքի դեմ. իսկ բուն չարիքը, ըստ տեսութեան Համայնքի, թագնված և մարդու անկյալ բնութեան ապականված սրտում։ Համայնքն ընդունում և, վոր մարդու ճշմարիտ յերջանկութեանը յերաշխավորելու և մշտնջենավորելու անհրաժեշտ պայմաններն են՝ ա) մեղքի թողութեան,) սրտի նորոգութեան։ Իսկ այս արդյունքը կարելի

Ս. Յերրորդության, այսինքն՝ Հայր, Վորդի և Ս. Հոգի՝ մի, անձնավոր, կենդանի, ամենուրեք, ամենակարող, ամենազեռ, ամենիմաստ, ճշմարիտ, սուրբ, անփոփոխ, բարի, արդար և ամենայնի Արարիչ ու նախախնամող Աստծուն։ Համայնքը Հիսուսին ընդունում է իբրև Աստուծո Քրիստոսը, միակ Փրկիչ և Միջնորդ մարդկանց և Աստուծո մեջ։ Համայնքը հավատում է Ավետարանի հայտարարած ձրի Քավության և Վերստին Ծննդյան խորհուրդներին, փրկության եյական պայման՝ ճանաչելով կենդանի հավատքն ու ճշմարիտ ապաշխարությունը։ Նա հավատում է Քրիստոսի ծննդյան, կենաց, մահվան, հարության, համբարձման, 2-րդ գալստյան, մեռելների հարության, վերջին դատաստանի և հանդերձյալ կենաց իրողություններին ճիշտ այնպես, ինչպես սովորեցնում է Ավետարանը։ Համայնքը յերկրպագության առարկա ճանաչում է միայն Աստծուն՝ հանձին Հոր, Վորդու և Ս. Հոգու։ Համայնքն ընդունում է Մկրտությունը (լոկ ջրով) իբրև Վերստին Ծննդյան, իսկ Հաղորդությունը (սոսկ հացով և գինով) Քավության Խորհուրդների տեսանելի նշանակներ, այլ վոչ յերբեք փրկարար միջոցներ կամ պայմաններ։ Համայնքն ալետարանչությունը ճանաչում է աստվածային պատվեր, փրկությունը հայտարարելու յեզակի և ուղիղ միջոց ու Քրիստոսի յեկեղեցու սուրբ պարտականություն։ Համայնքն ամուսնությունն ընդունում է իբրև աստվածային սահմանադրություն և դատապարտում է խառը կամ ապրիսի կյանքն իր անդամների վերաբերմամբ Համայնքը, հարգելով օրինական իշխանությունն իբրև աստվածային սահմանադրություն՝ նրան հնազանդելն Ավետարանի զծած սահմաններում, համարում է պարտավորեցուցիչ իր անդամների համար։ Համայնքը

նուրբ սահման է գծում Ավետ. Խորհուրդների, փրկության պայմանների և շնորհաց միջոցների մեջ՝ տալով յուրաքանչյուրին իր արժանի տեղը։ Համայնքը Ս. որը ճանաչում է աստվածային սահմանադրություն և նրա նպատակահարմար պահպանությունը պարտավորիչ ու միանգամայն ոգտակար իր անդամներին։

Հատված 6. Համայնքի վարդապետությունը.

Վարդապետությունն այն մասնավոր հայեցողությունն է, վորով Համայնքն արտահայտվում է կրոնական վորև խնդրի նկատմամբ։ Համայնքը վարդապետությունը տարբերում է դավանանքից նրանով, վոր առաջինի մեջ անդամներն ազատ են տարակարծիք լինելու, իսկ դավանանքի մեջ վոչ, վորովհետև դավանանքը Համայնքի հավատալյաց հիմնական սկզբունքն է, իսկ վարդապետությունը՝ յերկրորդական։ Համայնքը հավասարապես հարգում է և այլ քրիստոնյա համայնքների վարդապետությունը, պայմանով, վոր այն չհակասե իր դավանանքին։

Հատված 7. Համայնքի նպատակը.

Համայնքի նպատակն է գործել մարդկային սեռի յերջանկությունը՝ կովելով վոչ թե չարիքի այս կամ այն տեսակի—ձևի, այլ բուն չարիքի դեմ. իսկ բուն չարիքը, ըստ տեսության Համայնքի, թաղնված է մարդու անկյալ բնության ապականված սրտում։ Համայնքն ընդունում է, վոր մարդու ճշմարիտ յերջանկությունը յերաշխավորելու և մշտնջենավորելու անհրաժեշտ պայմաններն են՝ ա) մեղքի թողությունը,) սրտի նորոգություն։ Իսկ այս արդյունքը կարելի

յի ձեռք բերել միմիայն Քրիստոսով: Ավետարանչու-
թյունն ահա այս որհնյալ պատգամի իլուր աշխարհի
հռչակելն է, իսկ նրա գործնականացումն՝ աշխարհի
ճշմարիտ ու հարատև յերջանկության յեղակի և ստույգ
պայմանը: Այս նպատակին հասնելու համար Համայնքն
իր բնական գլխավոր միջոց ճանաչում է ավետարանչու-
թյունը, իսկ իբրև ոժանդակիչ միջոց՝ քրիստոնեական
դաստիարակությունը:

Հատված 8. Համայնքի սկզբունքը.

Համայնքն ընկերկենցադի չարիքը թաքնված չէ
համարում միայն դասակարգային խտրության, աղ-
քատության, տգիտության, կամ սրանց այլ և այլ
յեղանակավորումների մեջ. այլ այս ամենը, չարիքի
հետ միասին, մարդու ապականված բնության, նրա
աննորոգ սրտի մեջ: Համայնքի տեսությամբ արդար
և մաքուր կենցաղ ստեղծելու յեղակի ու ապահով
պայմանը սուրբ սիրտն է: Ազգերի հարաբերությանց
համեմատություն, դասակարգային շահերի ներդաշ-
նակություն, իրավունքների արդար կիրառում կամ
տնտեսական բարեկեցիկ վիճակ կարելի չէ ստեղծել
և մանավանդ ապահովել այն՝ հավատարիմ լինելով
Ավետարանի բարոյական սկզբունքներին: Սրանք են,
վոր ուղղակի կամ անուղղակի նպաստում են տեական
հարստության, հանճարեղ մտքի և տնտեսական ու
բարոյական յերջանիկ ու մաքուր կենցաղի պահպան-
մանը: Համայնքն այն համոզմունքին է, վոր յերբ
վորդեգրվի ու գործադրվի այս սկզբունքը, այն ժամա-
նակ ընկերական կյանքը կմտնի իր ճշմարիտ ուղիի
մեջ: Ուստի չարիքը վերացնելու և մարդկային կյանքը

յերջանկացնելու համար Համայնքը վորդեգրել է սրտի
դաստիարակության—նորոգության սկզբունքը:

Հատված 9. Համայնքի գործեակերպը.

Համայնքը զուտ կրոնական է և հայկական, այսինքն
նա բաղկացած է հայերից և կազմում է հայ ազգի մի
անբաժան մասը. ուստի իր գործունեյության բոլոր
ճյուղերում առաջնորդվում է այն յեղանակով, վոր
չվտանգվեն հայ ազգի որինական շահերը: Համայնքը
նաև ընկերական է, ուստի նա վորդեգրել է գործեա-
կերպի այնպիսի սկզբունք, վոր իր ազգի օրինական
շահերը հետապնդելիս՝ չվտանգե ուրիշ ժողովուրդների
արդար իրավունքները: Համայնքը միանգամայն Քրիս-
տոնեական է, այսինքն՝ կազմված է միմիայն հավա-
տացյալներից: Ուստի իր գործեակերպն է ամեն աշ-
խարհային շահ, ի սահմանի արդար և ստիպողական
հարկի, զոհել Ավետարանին: Համայնքի հասկացողու-
թյամբ՝ այնտեղ, ուր խոստում է Աստված, պիտի լու-
սան վոր:

Հատված 10. Համայնքի խորհուրդները.

Համայնքը խորհուրդ է ճանաչում փրկության տի-
րանալու այն մասնավոր յեղանակը, վոր հատուկ է
միայն Ավետարանին, այսինքն՝ Քավությունը (մեղքի
թողություն) և Վերստին Ծնունդը (անձի սրբություն):
Համայնքի այդ ավետարանական խորհուրդները տե-
սանելի նշանակներով մատակարարվում և առարկա-
յորեն բացատրվում են հավատացյալներին Հաղոր-
դության և Մկրտության ծեսերով, վորոնք այդ պատ-
ճառով կոչվում են Համայնքի յեկեղեցական կամ ծի-
սական խորհուրդները:

Հատված 11.

Համայնքի յերկրպագութիւնը.

Համայնքի աստվածաշտուության նպատակն եւ յերկրպագութեան ուղիղ եւ ճշմարիտ վորդի մշակել հավատացյալների մեջ, Համայնքի տեսութեամբ՝ յերկըրպագութիւնն Աստուծո հետ հաղորդակցելու այն մասնավոր հարաբերութիւնն եւ, վորով նրանք պիտի մշակեն իրանց հոգեւոր կյանքը եւ, սրբացնելով, դարգացնեն այն: Հավատալ, զգալ եւ ապրել այնպես, ինչպես հավատաց, զգաց եւ ապրեց Հիսուս, ահա ուղիղ եւ ընդունելի յերկրպագութիւնն ըստ տեսութեան Համայնքի: Յերկրպագութիւնը Համայնքի ներքին աստվածաշտուութիւնն եւ:

Հատված 12.

Համայնքի պաշտամունքը.

Պաշտամունքը Համայնքի արտաքին աստվածաշտութիւնն եւ. նրա տարրերն են՝ 1) աղոթք, 2) սաղմոս-յերգ, վորին թույլատրելի յե յերաժշտական վայելուչ գործիքների մասնակցութիւնը, 3) Ս. Գրոց ընթերցում եւ ուսուցում, վոր կատարվում ե քարոզաների եւ կրօնական դասերի միջոցով: Պաշտամունքը կատարվում ե ամեն կիրակի որերը դրան հատկացալ աղոթատներում (յեկեղեցի), իսկ առ ի չգոյե այդպիսիների, մասնավոր շէնքերում կամ բացօդայ: Լուր որերը վորքան ե ինչպես պաշտամունք կատարելը կախված ե յեկեղեցիների հաճութիւնից՝ ըստ պահանջման տեղային հանգամանքների: Պաշտամունքներին կարող են ներկա լինել ամեն ազգից եւ կրօնից յերկսեռ անձինք, պայմանով, վոր լուրջ համեստութիւն ե լռութիւն պահպանեն: Համայնքի բնմերից չի թույլատրվում վորեւ անհատի կամ յեկեղեցու

հասցեյին նախատինք արտասանել կամ ազգային, քաղաքական եւ ընկերական խնդիրների մասին ճառել, վոչ ել քարոզին զուտ գիտական ճառախոսութեան կամ դասախոսութեան ձե տալ, այլ միմիայն Ավետարանը սովորեցնել ունկնդիրներին հասկանալի լեզվով ե վոճով որինավոր պաշտոնյաների միջոցով:

Հատված 13.

Համայնքի ծեսերը.

Համայնքի յեկեղեցական-կրօնական ծեսերն են՝ 1) Պաշտամունքը, 2) Անդամընկալութիւնը, 3) Հաղորդութիւնը, 4) Մկրտութիւնը, 5) Պաշտօնակարգը, 6) Պսակը, 7) հուղարկավորութիւնը ե 8) յեկեղեցու հանդեսները: Այս ծեսերը մատակարարվում են արտոնյալ պաշտոնյաների ձեռքով՝ բացի Պաշտամունքից, հուղարկավորութիւնից ե հանդեսներից, վորոնք, առ ի չգոյե տեղական-արտոնյալ պաշտոնյայի, կարող են կատարել ե իրավատեր հաղորդանդամները: Ծեսերի մատակարարման յեղանակը կոչվում ե արարողութիւն, ե յուրաքանչյուր պաշտոնյա կամ յեկեղեցի ազատ ե ըստ իր հայեցողութեան կատարել այն:

Հատված 14.

Համայնքի պաշտոնյաները.

Համայնքի յեկեղեցական պաշտոնյաները բաժանվում են յերկու կարգի՝ ա) հոգեւոր ե բ) աշխարհական: Հոգեւոր պաշտոնյաները համարվում են՝ 1) յերեցը, 2) քարոզիչ-ավետարանիչը, 3) սարկավազը ե 4) Ս. Գրոց դասերի Տեսուչը, վորոնք հոգում են գլխավորապես ժողովրդի հոգեւոր պետքերը. իսկ աշխարհական պաշտոնյաները նրանք են, վոր հոգում են գլխավորապես յեկեղեցու նյութական-պետքերը: Պաշտոնյաներն

ընտրվում են ժողովրդից և կարգվում են իրենց հատկացյալ գործում պաշտոնակարգի վորոշ ծիսակատարություններով: Նրանց տրվում է համապատասխան վկայագիր: Պաշտոնյաների գործունեության համար Համայնքը պատասխանատու չէ միայն այն ժամանակ, յերբ տվել է նրանց արտոնագիր՝ նույն գործը կատարելու համար: Արտոնյալ պաշտոնից կամ գործից դուրս վարժունքի համար պաշտոնյայի պատասխանատվությունն անձնական է:

Հատված 15.

Համայնքի նյութականը.

Համայնքի կրոնական պետքերի նյութականը հոգացվում է անդամների ամսավճարներով, յեկեղեցական գանձանակով, դուրս տրված թղթերի վորոշյալ սակագնով, մասնավոր նվերներով և բացառիկ դանձումներով. ամեն պարագայի տակ էլ նյութականի գանձումը լինում է հոգարակամ և վոչ յերբեք ստիպամբ: Մի անգամ վճարված գումարն այլևս չի վերադարձվում: Դրամները ծախսվում են միմիայն հավաքված նպատակի համար: Նյութականը գանձվում է հետևյալ նպատակներով. 1) յեկեղեցական, 2) ավետարանչական, 3) Ս. Գրոց ուսուցման, 4) բարեգործական: Համայնքի կամ յեկեղեցիների նյութականը տնտեսվում է Հոգաբարձական խորհուրդների ձեռքով:

Հատված 16. Համայնքը յեվ Բրիտոնյա յեկեղեցիները.

Համայնքի հարաբերությունը բոլոր այլ քրիստոնյա յեկեղեցիների կամ հարանվանությունց հետ բարեկամական և ամենուրեք: Համայնքը մասնավոր համակրանք ունի դեպի «Ավետ.» հավատացյալներն իրեն

նույն կրոնական ուղղությունն ու գործն ունեցող յեկեղեցիներ: Նա կարող է վերջիններիս հետ ավետարանչական գործի համագործակցություն ստեղծել տիրող կառավարության որենքի գծած սահմաններում: Ներկայումս Համայնքը պաշտոնական վոչ մի համագործակցություն չունի վորեք Ավետ. կամ այլ քրիստ. յեկեղեցիների առաքելությանց հետ: Քրիստոնեական հոգարական աջակցություն ավետարանչական գործի համար քույր-քրիստոնյա յեկեղեցիների կողմից Համայնքը չի մերժում, ինչպես և չի զլանում նույնը նրանց, յեթե ձեռնհաս է:

Հատված 17. Համայնքը յեվ րնկերական աշխատքը.

Համայնքը բարեկամ է այն բոլոր ընկերական քաղաքական կազմակերպություններին, վորոնց նպատակն է մարդկային սեռի ընդհանուր յերջանկությունը գործել: Սակայն՝ վորովհետև այդ կազմակերպությունները հաճախ ընտրություն չեն անում միջոցների և գործելակերպի մեջ կամ մարդու ազնվագույն-մնայուն շահը զոհում են նվաստագույնին— ժամանակավորին, ուստի Համայնքը նույն նպատակն ունենալով հանդերձ՝ գործելակերպի կամ միջոցի ընտրության մեջ կարող է պատահել, վոր յերբեմն չհամաձայնվի նրանց: Համայնքը թույլատու չէ իր անդամների նկատմամբ, վոր նրանք ունենան իրանց անհատական տեսությունը և գործելակերպը քաղաքական գանազան խնդիրների մասին անձնական պատասխանատվությամբ, պայմանով, վոր չգավաճանեն Համայնքի դավանանքը: Համայնքն այսպիսի խնդիրներում դատարար ամեն վարժունք, յերբ, բոլոր պարագաներ առնելով՝ գտնում է այն վոչ քրիստոնեական

NL0926350

4170

1
2437

դամները համար: Կրօնական հայեցող-
քաղաքացիական որինավոր պար
խուսավելու տեսակետը Համայնքի վ-
նից դուրս ե. դա համարվում է անհատի սեփական
գործ՝ անձնական պատասխանատվությամբ:

Հատված 18. Համայնքի յեվ ներկա կյանքը.

Համայնքը ներկա կյանքի մեջ գտնում է որինա-
վոր հաճույք—բարիքներ և իր անդամներին իրավունք
և համարում բաղձալ նրանց, գործել նրանց համար և
խնդրել այն՝ արդար ճանապարհով նրանց տիրանալու
և վայելելու համար: Համայնքն այս աշխարհը կամ
նրա վայելքը չի համարում չարիք—մեղք, այլ աշխար-
հի մեջ ընդունում է մեղքի—չարիքի գոյություն: Վեչ
թե աշխարհի վայելքը, այլ վայելման ծուռ յեղանակն
և դատապարտում: Ուստի Համայնքը քաջալերում է
ամեն իմաստուն ջանք, վոր նպատակ ունի գիտական
մեթոդներով ոգտագործել ընության հարստություն-
ները և արդարությամբ բաշխել այն բոլոր մարդկանց
հավասարապես վայելելու համար:

ԽՈՐՀՐԴԻ ՆԱԽԱԳԱՀ (ստորագրություն)

ԳՍՐՏՈՒՂԱՐ (ստորագրություն)

15 հոկտեմբեր 1923 թ.

Յերևան

